

žíváme v kombinovaných multimodálních postupech a zejména při recidivách nádoru v játrech, kdy, pokud je to technicky možné, volíme transparietální přístup pod sonografickou nebo výpočetně tomografickou kontrolou. Velkou výhodou této tzv. ablační techniky je její miniinvasivita a možnost jejího opakovaného použití pro destrukci nádorových ložisek v játrech. Problémem zůstává zejména u špatně přístupných ložisek ponechání zbytku vitální nádorové hmoty v ložisku ošetřeném RFA (nonablace) a především u transparietálního přístupu poranění ostatních nitrobřišních orgánů (např. tlustého střeva, žaludku, bránice apod.). Po RFA se obecně udává vyšší procento časných místních recidiv nádoru v játrech a nižší dlouhodobé přežívání nemocných. Lepší výsledky ve smyslu recidivy nádoru po RFA má RFA aplikovaná otevřenou, laparotomickou cestou (lepší cílení ložiska) než cestou transparietální.

Jaterní resekce jsou dnes jednoznačnou metodou volby u nemocných s primárními a sekundárními nádory jater. V kombinaci s miniinvasivními technikami, neoadjuvantní, nebo adjuvantní chemoterapií dávají jednoznačně vysokou šanci nemocným z hlediska jejich dlouhodobého přežití. Nicméně je třeba zdůraznit, že resekce jater patří svou specifitou na pracoviště s vysokým počtem jaterních výkonů, která disponují současnými technickými možnostmi a především kvalitním multidisciplinárním zajištěním ze strany chirurga, radiodiagnostika, onkologa, anesteziologa, intenzivisty a hepatologa.

*Prof. MUDr. V. Třeška, DrSc.
Chirurgická klinika LF UK
Alej Svobody 80
304 00 Plzeň*

Recenze

Jaroslav Procházka chirurg. Uspořádala Jitka Procházková. Odborný poradce Miloš Hájek. Nakladatelství Galén, Praha 2006.

„Prof. MUDr. Jaroslav Procházka, DrSc., se zasloužil o českou lékařskou vědu“.

Česká literatura je chudá na biografie a autobiografie přírodovědců, lékařů i humanistů. Stejně je tomu i s díly o historii věd v naší zemi, přičemž nejvýraznější nedostatek se týká 2. poloviny 20. století. O to více lze vítat monografii o životě a díle vynikajícího chirurga, lékaře průkopníka, profesora Univerzity Karlovy Jaroslava Procházky (1913–2003).

Zhruba 180 stran je věnováno jeho biografii a jeho cestě k hrudní a srdeční chirurgii, jeho dílu lékaře, učitele a vynikajícího organizátora. Necelých 150 stran je spjato se vzpomínkami kolegů, spolupracovníků a přátel prof. Procházky. Tuto část dobře uspořádala manželka zesnulého, paní doc. MUDr. Jitka Procházková, CSc., za což si zaslouží uznání. U lékaře ovšem nepřekvapuje, že měl navíc vřelý vztah k umění, především výtvarnému a této tématice je věnováno 19 následujících stran. V závěru knihy jsou shrnuty životopisné údaje prof. Procházky, autoři jednotlivých příspěvků, jakož i závěrečné poznámky. Je dobře, že nechybí poctivě udělaný jmenný rejstřík. Dílu vévodí zasvěcená předmluva prof. Miloše Hájka.

Přirozeně není věcí nelékaře vyjadřovat se k odbornému dílu ústřední bytosti této knihy, i když laik snadno rozpozná pionýrský charakter chirurgického díla prof. Procházky. Je to závažné o to víc, že celoživotní práce prof. Procházky je spjata s oblastí veliké medicín-

ské důležitosti. Mne těší tato biografie minimálně ze dvou dalších důvodů. Již několik let totiž povzbuzuji své kolegy z rozmanitých oborů, aby nezanedbávali aktuální aspekty historie věd v naší zemi. Zatím jsem nebyl v tomto směru příliš úspěšný, o to více mě těší recenzovaná kniha. (Jediné, co mne v této oblasti v poslední době potěšilo jsou dva svazky medailonků o životě českých učenců mnoha oborů, vydané příčiněním Učené společnosti ČR v nakladatelství Academia.) Ten další důvod, který mě těší neméně, je povahy zcela jiné. Nejen já dobře vím, jaké vážnosti a jakému společenskému postavení se těší lékařský stav. Ty důvody jsou vnímaným lidem velmi zřejmé. A přece se v posledním desetiletí děje něco, co mne ve vztahu části laické veřejnosti k lékařům znepokojuje. Je dobře známo, že žádná oblast lidských činností není uchráněna selhání a neúspěchů. Je proto rozlaďující vidět, že někdy v případech rozporné situace příbuzní pacienta shání advokáta a zahajují útok, aniž by se pokusili získat potřebné informace, aby byli schopni kriticky a věcně, alespoň na úrovni laiků posoudit to, k čemu došlo. V laické veřejnosti se toho ví velmi málo o velice složitých, někdy krutých situacích, jež dobrý lékař velmi často řeší. Z tohoto hlediska jsou mnohé části díla užitečné i pro laiky.

Rudolf Zahradník